Říma zplozenci.

Historický román

—od—

ALFREDA MEISNERA.

Novicka Marcelina.

(Pokračování 18.)

Jakýsi starý lékař, s copánkem v týle a se silnou holí rákosovou, byl jediným mužem, jenž se ob čas u nás objevil. Stále jsem se jeho miláčkem, tak že vždy odpíral paní Valchovské, kdykoli přišla řeč na klášter. Aj co, říkával, svět není žádnou lidomornou, a bůh postaviv nás na něj, nechtěl, abychom hned zase z něho utíkali. Máť svět své neřesti, má ale také své krásy. Jest nedůkem proti bohu, nepožívati dobrého, protože také zlého stává. Náboženství, pravil zase jindy, není žádným povoláním jistých tříd lidských, aby snad opustivše svět za jiné se modlily. Modliti se má každý, modlení nemůže odstoupeno býti od jednoho na druhého, tak jako nikdo nemůže umříti za jiného a za něho dostati se do nebe. Takové řeči bývaly pro paní Valchovskou velmi nepříjemné přese všecku úctu, jakouž měla před lékařem. Říkávala, že si nemám všímati jeho řečí.

Později sdělila mně paní Valchovská, že nemůže již dlouho podržeti mne u sebe. Nemůže prý mně brániti, abych si vyhledala místo u nějakých dobrodinců, co se ale jí dotýká, ona prý mně radí, abych vstoupila do kláštera. Bázlivé a ostýchavé děvče, jakýmť jsem tehdáž hlavně následkem vychování byla, děsilo se již pouhou myšlénkou, ostaveno býti samo sobě, opuštěno od celého světa. Před sebou viděla jsem bídu a jistou záhubu. Proplakala jsem celé noci. Konečně svolila jsem s vstoupila k Alžbětinkám. Avšak ošetřování nemocných, jaké jest povinností těchto panen, protivilo se mně nad míru, a nikterak nemohla jsem mu přivyknouti. Paní Valchovská navštívila mne někdy a pravila vyslechši mé stesky, že se postará, abych přijata byla do kláštera doxanského. —

Jak se mně pravilo, pomocí vznešené dobroditelky, kteráž o moje vychování pečovala, přišla jsem v krátkém čase do kláštera v Doxech. Sotva že jsem tam byla prodlela několik neděl, zavolala mne matka abatyše k sobě, a jakmile vstoupila jsem k ní, podávala mně jakýsi list. Byl to přípis od mé dobroditelkyně, kteráž nechtěla býti poznána; byla to tatáž ruka, jíž psán byl list vypovídající mně další podporu. V přípise stálo, že jest volbou mého posvátného povolání tak potěšena, že sobě předsevzala, v mém jmenu klášteru doxanskému v dar přinésti třicet tisíc zlatých, abych tím jakožto nevěsta nebes mohla se vykázati služným věnem —"

"Ai, toť nejen podivné, nýbrž i podezřelé!" zvolal Ebenstein s udivením. "Kdož vám před krátkým časem odepřel sousta chleba, tenž chtěl vás pak obsypati bohatstvím — ovšem bohatstvím, jehož nemůla jste užíti? V tom vězí coněj, a zajisté i vy jste téhož náhledu —"

Marcelina několikrát po sobě kývala hlavou přisvědčujíc; po té pokračovala takto:

"A přece taková myšlénka vznikla ve mně teprv před nedávnem. Mimo to i jiné představy, snad menší důležitosti, vířily v mé duši. A divíte se snad ještě tomu, že překonána nejrozmanitějším hloubáním stávám se samotářkou, a že všecky tyto hádanky, po jejichž rozluštění tak horoucně toužím, zbavují mne všeho poklidu, ano ani spáti mně nedají?"

"Toť ovšem pochopuji", odvětil Ebenstein; "avšak břichem bylo že jste tak dlouho zamlčela své strasti, trpíc potají. Buďte dobré mysli a hleďte s důvěrou vstříc své budoucnosti. Čas a náhoda odhalily již mnohé tajemství, kteréž zdálo se býti neméně nepronikutelné, jako vaše. Jelikož dráha pro vaši sdílnost jest již otevřena, doufám, že na příště ústa vaše nebudou tak přesně uzavřena, nýbrž že budete pokračovati v družné důvěře. S jakou radostí byl bych nápomocen k odhalení tajemství, jež vznáší se nad vašimi poměry rodinnými. Nedbal bych ani práce ani jiných jakýchkoli obětí. Jste snad s to, udati mi ještě nějakou okolnost, kteráž by vešti mohla k světlu, mimo to, co jste mně již vypravovala?"

"Vlastně nevím ničeho více," odvětila Marcelina po krátkém přemýšlení.

"Dobře-li soudím," pokračoval Ebenstein, "jest nyní nejpřednější věcí, přidržeti se paní Valchovské. Nelze pochybovati, že v rukou jejích položen jest klíč celého tajemství. Pouze od ní může vycházeti nit, pomocí které bychom se prodrali bludištěm záhadných událostí a temných činů. Co jste slyšela později o této paní? Kde jest, kde bydlí?"

"To nemohu udati", dala Marcelina v odpověď. "Od mého vstoupení do kláštera doxanského nespatřila jsem jí. Slíbila sice, že mne navštíví, ale nedostála slovu. Několikráte poptávala jsem se u abatyše po ní. Jednou bylo mně odpovědíno, že paní Valchovská odstěhovala se k svému bratru do Uher, později zase, že paní Valchovská byla těžkou chorobou stížena a že bezpochyby již jest mrtva."

"Kde měla naposledy své obydlí?"

"V Plzni; z Plzně byla jsem dopravena do kláštera doxanského. Přebývaly jsme tam dva roky. Jest mně také připomenouti, že po tu dobu, co jsem byla u paní Valchovské, často jsme přeměňovali své sídlo, aniž bych byla poznávala jakousi toho příčinu. Bydlely jsme v Budějovicích, v Rakovníku, v Berouně, ano i v Praze —"

"Docházely k nám nějaké návštěvy?"

"Skoro nikdy. O starém lékaři v Plzni zmínila jsem se již. Zemřelť dříve ještě, než jsem byla přesídlena do Doxan. Jednou nebo dvakrát do roka zavítala k nám také paní Valchovská, alžbětinka, o kteréž již dříve jsem se zmínila."

"Jste přesvědčena, že byla to její sestra?"

"Nemám příčiny pochybovati o tom, ostatně v té příčině nemohu udati ničeho."

"Nic jiného neutkvělo ve vaší paměti?"

"Nevím ničeho více", odvětila Marcelina klidně, avšak s tváří hluboké přemýšlení projevující. "Od těch dob, co spoléhati se mohu na svou paměť, byla jsem vždy u paní Valchovské. Počátku byla velmi hbitá, čilá, pohyblivá, později stala se pravým toho opakem. Dále nazpátek s jistotou sledovati svůj život nejsem s to. A přece jest mně někdy" — pokračovala, a po oblíčeji jejím rozléval se růžový nádech blažené upomínky — "jako kdyby přece byla předcházela jiná doba, doba šťastnější, z níž zachránila jsem s... některé mlhavé upomínky."

"Jaké byly to upomínky?" tázal se Ebenstein.

"Spatřuji se", odpovídala dívka, jako by zraky obracela do nejzazších útrob svých, "v nádherném parku. Vidím před sebou zrcadliti se zahradní rybník, na něm mnoho labutí, plovoucích po hladině. Vidím sochu rytíře s povzdviženým mečem..... Spatřuji nádherné dámy v drahém oděvu, pány oděné v aksamit a skvělé uniformy, s kordem po boku. Sinhá stříbrem premovaných všude hojnost. Obraz ten v dětských mých letech jevil se mi ve snách často, velmi často, když jsem ulehla na lože s loutkou v ruce. Nevím — vše jest tak pomateno. Snila jsem o něčem, což jsem dříve byla viděla, anebo byl to věku dětského luzný sen, jenž později utkvěl mně v mysli jako skutečnost, jíž jsem se dříve dožila? Nemohu tím to říci. Sen i skutečnost splývají vespolek."

"Mívala jste často takové sny, Marcelino?"

"Ve spaní přečasto přicházejí mně sny. Nesmíte se ale domnívati, že na sny kladu nějakou váhu. Když však sen téhož obsahu, beze vší změny opětuje se ob čas, tuť nucena se vidím předpokládati, že sen jest obrysem skutečnosti, jejíž nejasná upomínka utkvěla v hlubinách duše mé. Ostatně od mého dětství až podnes mívala jsem pouze dva sny takového druhu; oba stavím na roveň stran jejich stálosti a tudíž snad i významnosti. I druhý sen může míti svůj podklad ve skutečnosti. Neochábla li již vaše trpělivost, zanášeti se s blouzněním snů, chci i tento druhý —"

"Vypravujte, žádám vás za to!" vybízel Ebenstein zvědavě. "Vypravování vaše dojímá mne u vysoké míře."

"Marcelina pokračovala:

"Veliký, velikánský dům stojí v plamenném žáru. Podle velikosti jeho musil to býti nějaký zámek. Nesou mne skrze řadu pokojů, po dlouhých chodbách, skrze žár a dým. Tu náhle octnu se v náruči paní, kteráž úpěnlivě pláče a kvílí. Jest noc a vítr silně lomouje. Mohutné plameny vyšlehují před mými zraky, střechou i řadami oken, ozařujíce rudým světlem zahradu i jezérko v ní. Přijede vůz, v nějž vstoupí paní i se mnou; jakýsi pán sedí vedle nás. Kočár se hne. Paní prolévá slzy bez ustání, já však co možná dlouho s odvráceною nazpět hlavou pohlížím s nevyslovnou radostí na krásný, velebný požár —"

"A vše to bylo opětovně obsahem vašich snů?" prohodil Ebenstein otázku.

"Tak jest," odtušila Marcelina, "právě tak jak jsem byla vypravovala. Celé to vidění nazvala jsem snem, ačkoli velmi podobno jest pravdě, že jmeno tak zvratké přidala jsem skutečné události dávno předchozí, neboť přetemné avšak nezrušitelné upomínky z minulosti nabývám přesvědčení, že nesnila jsem pouze o požáru, nýbrž že v dávné minulosti viděla jsem jej na vlastní oči. Možná, že se mýlím — pak ale spočívá omyl na skálopevném základě—"

"Svěřila jste mně velmi dojemné stránky svého života", pravil Ebenstein. "Tuť hojná látka k dalšímu zdárnému pátrání. Jest nám tedy dále hledati, pouhým dománím a hloubáním ničehož nedocílíme.'

"Ani pátrání nepovede k cíli!" zvolala zoufanlivě Marcelina.

"Jak to myslíte?" tázal se Ebenstein, udiven u velké míře.

"Co medle můžeme odhaliti, co objasniti? Což jest platno, abych já hledala, když nikoho není na širém světě, kdož by hledal mne? Vyrozuměl jste snad z mého vypravování, že jsem se neztratila, nýbrž že jsem byla v šanc dána a vyvržena. Nalezené zůstane nenalezeným, nemajíc nikoho, kdož by je zase hledal. Není nikoho, jemuž bych náležela, není tudíž také nikoho, kdož by mne miloval. Nežila jsem v žádné peleši divokých kmenů, nýbrž uprostřed lidí v státu osvíceném — a nikdo mne nepohřešoval, ano někdo i na mne platil, jen aby se mne zprostil!"

"Marcelino," zvolal Ebenstein po krátké přestávce, překonán důsledností žalob dívčiných, "Marcelino! tak snad představuje se nám věc pouze na první pohled a dle jejího zevnějšku. Uvykla jste malovati vše v barvách příliš temných. Jsouť na světě zjevy, skutečnosti a poměry, jichž ani nejsmělejší mysl básnická nedovede sobě vytvořiti, a jejichž vlastní jádro nevyzpytuje ani nejvybroušenější důvtip. Jsouť věci, kteréž nepovolí pod jedním útokem, nepoddají se jedním rázem; pouze trpělivost, vytrvalost a povznášející naděje vedou při nich k cíli. Okolnosti sdružují nás někdy, okolnosti přinášejí nám zase spásu."

"Ach", vzdychala Marcelina z hloubí srdce. "Život můj jest ztrpčen, zohaven, ztracen —"

"Hrůza by bylo, abych tomu uvěřil!" zvolal Ebenstein. "Mluvíte takto pouze pod nátlakem nynějších poměrů, nervy vaše chvějí se posud následkem nejno vějších událostí, přinášíte svou nynější rozčilenost myeli na vše, čehokoli se dotýkáte, načkoli pa tříte. Protož jen pevné srdce, Marcelino—"

"Jsem bez naděje", odvece dívka rozhodně a jaksi rozmrzele.

"Toť nemíníte opravdově. Jakž by mohlo se státi, aby dívka tak ušlechtilých vlastností plna nedoufala v budoucnosti? Proč neměly by se hádanky, za nimiž posud se skrývá vaše minulost, svým časem rozluštiti k vaší spokojenosti? Proč? pravím; proto že jste tak slabé mysli? Považte jen poslední událost, kráděž bedny v Doxech. Jest také posud pouhou hádankou — hádankou, kteráž zahrožuje mou osobní volnost, zahrožuje mou čest; této se již skutečně dotkla. Nebyl jsem také já v takovém postavení, že spoután tenaty nepřátel takřka oprávněně jsem byl sáhnouti po sebevražedlné zbrani? Tu — když zoufalství moje dosahovalo vrchole — objevila jste se co genius spásy, a okovy mé byly rozlámány! — Avšak dnes sotva podaří se mně, roznítiti v mysli vaší doutnající jiskru naděje. Snad již zítra objeví se vám vše v jiném světle."

Marcelina neodpovídala, hledíc sklopenýma očima k zemi.

"Matka mne očekává", promluvil Ebenstein, jenž veškeré další domlouvání považoval za marné. Chtěl říci "očekává nás" avšak zúmyslně zdržel se toho. "Teprv nyní pamatuji se", pokračoval, "že přerušil jsem vaše psaní. Stmívá se již a škoda by bylo, namáhati tak krásných očí. Mám vám poslati světlo?"

"Děkuji!" odvětila dívka, "s psaním jsem již tak dobře jako u konce."

Nepozvednouc se podávala Ebensteinovi ruku.

Ebenstein byl tím i udiven i potěšen; ještě nikdy bez vybízení nepodávala mu ruky. Taková změna v jejím jednání zdála se mu býti známkou rostoucí důvěry, k jakéž ostýchavé děvče posud nedospělo. Avšak ruka Marcelíny zachvěla se, ano na okamžik trhla sebou, byvši uchopena rukou Ebensteinovou, což zase bylo novou hádankou.

Když byl Ebenstein odešel z letního domku, bylo již slunce za horami. Nízko nad zahradou vznášely se ještě laštovice, jakož bývá, když blíží se bouře. Záhy nastalo temno. Obloha, na níž dávno již záře zapadajícího slunce byla zmizela, shasínala rychleji než obyčejně i poslední odlesk jeho paprsků.

Marcelina posud seděla v zahradním domku.

Tu přijížděl cestou podle zahrady veliký, těžký kočár a zastavil se před domem, v němž bydlela baronka z Ebensteinů. Stará paní ihned vystrčila hlavu mezi květinami v okně, spatřila však k svému podivení, že nikdo nevystupoval z vozu, že však stará služka její horlivě rozmlouvala s osobou nebo s osobami ve voze. Bylať Baruška, ustyševši rachocení vozu, ihned vyběhla z kuchyně, neboť příjezd kočáru byl pro služku tehdejší doby tolik, jako návštěva vysokého panstva.

Ve voze seděly dvě jeptišky v černém oděvu, věku již značně pokročilého, jakož souditi lze bylo z obličejů, prosvítajících hrubým a řídkým závojem.

"Pochválen buď Ježíš Kristus! Bydlí v tomto domě jakási panna Marcelina Recovská?" tázala se jedna z obou jeptišek s přízvukem nejhlubší pokory a skromnosti.

"Ovšem, velebná panno, ovšem že bydlí," odpovídala stará služka. "Bydlí u paní baronky z Ebensteinů. Ráčíte vystoupiti?"

Obě jeptišky opustily vůz. Byly to paní silného těla, více než prostřední výše. Baruška cítila před nimi takovou úctu, že sotva odvážila se na ně pohlédnouti. Jakkoli za poslední doby podivné věci slyšela o jeptiškách a všelicos o nich sobě myslila, přece hned dostavila se opět předešlá úcta před jejich rouchem, jakmile tak důstojné osoby objevily se přímo před jejími zraky.

Jeptišky rozmýšlely se na chvilku a více znameními nežli slovy rozmlouvaly vespolek.

Po té jala se mluviti tatáž, kteráž již dříve se tázala služky:

"Přinášíme panně Marcelině Recovské velmi potěšitelnou zprávu, kteráž má do sebe velikou důležitost s ohledem na její budoucí osud. Přály bychom ale sobě, promluviti s ní bez svědků — snad zde před domem — anebo vedle v zahradě, nebo nesmíme se vydati v nebezpečí, viděnu býti od nějakého muže. Snad budete míti tolik úslužnosti, abyste vyvolala pannu —"

"S radostí," odvětila stará služka. "Račte vstoupiti zatím do zahrady, ctihodné panny. S nikým nesetkáte se tam. Neračte se ničeho obávati."

Baruška odešla. Nenalézala nic směšného v tom, že dvě obstárlé a skoro škaredé ženštiny, nic jiného než jako by se nalžaly mezi samými turky, štítily se takto pohledu muže, a přese všecku statečnost svých postav jevily nesmírnou ostýchavost panenskou. Odcházejíc otevřela s největší ochotností dvéře u zahrady a spěchala pak po schodech na horu, aby oznámila příchozí.

Náboženě naklonivše hlavy, s růžencem v rukou, procházely černé sestry předsíní přímo k zahradě.

Avšak v témž okamžiku sběhla již zase Baruška se schodů, oznamujíc ješuškám, ješto již došly k samému vchodu do zahrady, že slečna Marcelina nalezá se v domku na konci zahrady

"Toť výborně!" zašeptala jedna jeptiška k druhé. — "Děkujeme vám, milé dítě, od srdce děkujeme!"

Baruška provázela klášterní sestry kus cesty stromořadím, až mohla jim okázati v temnu večerním obrysy domku; po té navrátila se beze všeho vyzvání opět do kuchyně

Návštěva jeptišek vzbudila přirozeným způsobem u paní z Ebensteinů i u jejího syna nemalé udivení.

Po dlouhou chvíli stáli oba u okna neosvětleného pokoje, z kteréhož mohli viděti kočár před domem stojící, aby vzdálením se vozu ihned se dozvěděli, že návštěva již opustila Marcelínu.

"Radostná zpráva? Co as to bude?" pravila matka.

"Nevím, co by to mohlo býti", odpovídal syn. "Nápadné jest mně, že jeptišky o tak pozdní hodině mohou ještě vzdáliti se z kláštera."

Avšak návštěva posud prodlévala. S největší napnutostí stáli oba již dobrou čtvrt hodiny u okna, když konečně obě jeptišky zase vycházely ze dveří domovních.

Provázeny jsouce Baruškou až před dům, vstoupily do vozu a cvalem odjely.

Baronka a její syn očekávali nyní, že Marcelína v nejbližším okamžiku vstoupí do dveří, i kdyby večerní doba nebyla již tak značně pokročila.

Když ale minuta za minutou ubíhala, aniž by Marcelína se objevila, sešel Ebenstein, puzen zvědavostí a jakýmsi nepokojem, do kuchyně.

Baruška spěchala mu vstříc s obličejem radostí zářícím.

"Račte pohlédnouti, mladý pane, jak krásný dar daly mně jeptišky při svém odchodu!" zvolala, podávajíc mu růženec. "Připouštím že mezi jeptiškami jsou také osoby špatné a bezbožné, ale větší část jich jsou přec jen panny předobré a přelaskavé."

"Což tropí Marcelína tak dlouho v zahradě?" tázal se Ebenstein, nevšímaje si radostného nadšení služky.

"Což není v pokoji?" tázala se Baruška s udivením.

"Nikoli. Jděte hned do zahradního domku a vyhledejte ji."

Služka učinila, jakož jí bylo poručeno. Ebenstein očekával její návrat v kuchyni.

"Mladý pane," volala vracejíc se služka již ze dálí, "slečna Marcelína jest zajisté již nahoře, v zahradním domku není."

"V pokoji také není, přicházím z pokoje."

"V zahradě není, volala jsem ji na všech místech."

"Kdež asi vězí?" znepokojován zvolal Ebenstein. "S jeptiškami přece neodjela?"

"O nikoli, chraň bůh, nikoli," zněla odpověď služky. "Provázela jsem ctihodné sestry až k vozu."

Nyní sešla i stará paní do kuchyně.

"Není-li pravda", dotazovala se kuchařka své velitelky, "slečna Marcelína jest nahoře v pokoji?"

"Což není v zahradě?" zvolala udivená baronka, aniž by za vhodné uznávala záporně zodpovídati otázku služkinu.

Ebenstein náhle cítil, jak cosi křečovitě svírá srdce jeho.

"Tuť musím sám se přesvědčiti," zvolal spěchaje do zahrady; matka i služka následovaly.

Po delší chvíli přiběhl nazpět.

"Zmizela — anebo — oči moje jsou oslepené. Nepochopitelno — a přec strašlivá skutečnost, hrůzná pravda! Přineste světlo — světlo sem — přineste svítilny!—"

Divá, neodolatelná hrůza zmocnila se mladého muže. Tisíceré děsivé možnosti probíhaly jeho mozkem, pobuřovaly jeho mysl. Bylo mu, jako by musil nalézti milenku za některým stromem, za některým keřem, mrtvou, otrávenou, zavražděnou.

Svítilny byly přinešeny, všickni tři prohledávali zahradu, každou chodbu, každou křovinu, každý koutek, ano i komůrku k uschování zahradnického náčiní.

Po Marcelině ani stopy.

U vespolného úžasu a zoufalství usadili se konečně všickni v zahradním domku.

Nebývalo nic neobyčejného, dnes ale zdálo se jim býti nápadné, že jedna obou okenic záclonových byla otevřena; při bližším ohledání poznali, že toto křídlo bylo z veřejí vyzdviženo a nepochybně pod oknem roztříštěno. Psací náčiní posud stálo na stole, jak je byl Ebenstein ještě před hodinou viděl; papírů ale a ruční práce nebylo tu více.

"Unešena—odvezena!" vzkřikl Ebenstein v zoufalém hořekování. "Ach, matko, matko! jak jsme byli nepozorni! Já zpozdilec — já pitomec! Hlavu měl bych si nyní pěstí roztříštit!— — Tušil jsem cosi takového, jakýsi vnitřní hlas napomínal mne, pomýšlel jsem na slomyslné tiučky — a přece ani nehnul jsem sebou, abych se padouštví postavil v odpor. Připustil jsem, aby lupičové zcela pohodlně provedli lotrovský svůj záměr."

"Jak ale jen to možné?" zvolala baronka po chvíli, jakouž potřebovala k svému zpamatování. "Nikterak nemohu to pochopiti. Zeď jest vysoká, zahrada nemá jiného východu, leč skrz dům —"

"A přece zmizela!" zvolal Ebenstein trpce. "Na jakéž cestě se ztratila, jest věcí vedlejší, tak vedlejší, jako jest jmeno nemoci, kteráž nám vyrvala drahého přítele. Jest unešena — tomu vše nasvědčuje —"

"Domníváte se, milostivý pane?" promluvila Baruška celá bez sebe. "Umučený Kriste, tu mi něco napadá! Jeptišky anebo osoby, kteréž jsem alespoň za jeptišky považovala, nebyly žádné jeptišky — byli to přestrojení muži. O, nyní se mně oči otvírají! Celý její zevnějšek — ne motorný, široká ramena. A jejich pádný krok — ten těžký krok—"

"Vážil bych si tvojí výpovědi, tvého svědectví", odvětil pohrdlivě Ebenstein, "kdybych byl sám před chvíli neviděl bibou tvou radost nad obdrženým růžencem. — Možno ovšem, že to byli za kukleni muži—snad mnichové — to vše jedno — avšak již tenkráte měla jsi vykládati své podezření, když jeptišky přišly. Teď jest příliš pozdě! — Zmizela — zmizela — ach zmizela —"

Oběma rukama zakryl si obličej.

"Kdož ale", ozvala se matka, "unesl by dívku, kdož jiný leč jeptišky? Komu jinému záleží na ní? — Co sobě počneme, drahy Viktore, abychom ji zachránili?"

"Posud nevím si rady", zněla odpověď synova. "Předním bude, že oznámíme věc policii. Avšak popřej mi ještě několik okamžiků k přemýšlení. Vše víří posud v mojí hlavě."

"Mně to nechce nikterak do mozku!" promluvila Baruška spráskouc ruce. "Kdyby byty obě jeptišky — odpusť mně bůh hříchy — přestrojení muži, jakž mohly odnést slečnu tak v tichosti, nepozorovaně, beze všeho povyku? Pod kutnami, mně před nosem, nemohly ji pronésti a přes vysokou zahradní zeď také nemohly ji jen tak přehoditi."

"Podle tvého domnění", odpověděl Ebenstein trpce se posmívaje, "jest tedy Marcelina posud u nás? Co to mluvíš za nesmysl? — Než k čemu mrhám čas planými slovy, marným naříkáním! — Povyk chci způsobiti — policii pobouřiti —"

Rychle obrátil se k odchodu.

Tu pozorovala stará baronka pod jeho nohou lehounké zašustění; byl to kus shouleného papíru.

Upozorněn na to rychle shýbnul se Ebenstein. Noha jeho stála na skutečném, posud nezapečetěném psaní.

"Zde adresa: Vysokorodé paní baronce z Ebensteinů!" zvolal Ebenstein u velikém podivení.

Všickni pohlíželi na se s udivením slova nepromluvice, jako by se připravovali na odhalení u vysoké míře dojímavých tajemství.

Ebenstein otevřev dopis a přiblíživ jej k svítilně četl hlasem jasným, avšak hluboce pohnutým:

"Vysokorodá paní!

Lituji toho z hloubí srdce, s rozervanou myslí a hořké slzy prolévajíc, že jsem na okamžik podlehla pokušením ďábla —"

Celý polekán ustal Ebenstein ve čtení obraceje list, aby nahlédl na podpis.

"Jest to její dopis!" zvolal a hned zase pokračoval u čtení takto:

"Avšak dobrotivost božská zase smilovala se nade mnou a přivedla mne opět na cestu duševní mé spásy. Dol rodiní vašeho pohostinství získala jsem si pouze rozličným vymyšleným předstíráním, a vymámivši je neušlechilá. Domnívám se, že tím mohu dosíci vašeho odpuštění, vyznám-li se úplně ze svého podvodu. Jeptišky Doxanské osočova'a jsem a podezřívala způsobem nejohavným. Co jsem vypravovala o poctivém Kupkovi a ukradené bedně, není nic jiného leč podlá lež. Odvolávám vše! Tímtéž způsobem odvolala bych vše na kolenou před soudcem světským, kdybych měla od něho k tomu býti vyzvána a s jinými osobami před něho postavena. Avšak nikdo více nespatří mne na tomto světě! Již jednou klášter přinesl mně spásu, jeho zdi přijaly mne do svého posvátného zátiší, tenkráte, když jsem jako mladé, zhřalé děvče toulala se světem po cestách neřestí. Nyní opět sešedši s hříšné dráhy uteku se v jeho lůno, z drápů ďábelských navrátím se zase v bezpečný poklid cely klášterní!

Modlete se, dobrá paní, za těžkou, přetěžkou hříšnici, a nerozmnožujte vinu mou před bohem a jeho svatými oprávněným svým hněvem. Důvěřujete-li upřímnosti slov mých, slov rozervané a kající hříšnice, tedy vznáším k vám snažnou prosbu, abyste vše, co se stalo, pokryla rouškou tajemství, více k vašemu nelíi k mému prospěchu. Marcelina."

"Byla to dívka plna zábadnosti!" zvolal Ebenstein nad míru rozčilen; "zde máme před sebou hádanku největší, hádanku nejhroznější!"

"Jak to jen možné?" zvolala baronka sotva na nohou se drže, pročež také ihned klesla na pohovku.

"To není její rukou psáno! vzkřikl Ebenstein. "Znáš její písmo, drahá matko?"

"Odkud bych je znala? Marcelina nepsala ani slova od těch dob, co přišla k nám. Dnes poprvé —"

"Dnes poprvé", zaznívalo z úst Ebensteinových jako ozvěna. "Tu stojí ještě před námi náčiní psací. Seděla tu s pérem v ruce, vidět jsem to na své oči. Snad by přec — snad přec — o, nikoli, nikoli — avšak — vše krouží se v duchu mém jako věčný vír. Mysl má není s to, ustáliti pevnou myšlénku. Všude temno, strašlivé temno — ničeho nelze rozeznati — ničeho ani se domakati —"

(Pokračování.)

V redutě.

Maškarní obrázek.

Vesele jen tam se žije, kde u stavičně-rožeň na krbu se točí. Lidská blaženost konečně otáčí se přec vždy kolem pečeně, jež kolem rožně se točí. Kdyby se na každém světa krbu denně rožeň točil a kolem rožně pečeně, bylo by ve světě mnoho méně přetočeno a překrouceno. Čím více pečeně se točí, tím méně točí se lidem hlava.

Což jest milá naše země venkoncem jiného než pečeně, jež kolem vlastní osy se točí, na slunci peče a potem a slzami lidí polévá?

Ach, já dlouho žil v městě, kde pečeně kolem rožně, paní kolem kolem pečeně a muži kolem paní se točí; tak to má býti — lépeť jest, když lidé kolem jisté pečeně a kolem jistého krbu se točí, než když nejistý krb kolem nejisté pečeně se otáčí! —

Byla středa dne 24. ledna. Seděl jsem u okna a pohlížel na hlučný ruch na ulici. V tom zarachotila venku vozová hradba: ve faetonu blížily se zvolna dvě dámy. Namtlasovém klobouku oslňující bílé barvy leskla se dvě marabouová péra, a zelený aksamitový pláštík zahaloval závistivě předhoří dobré naděje. V tom pozvedl se atlasový klobouček, a dvě jak pomněnka modré oči pohlédly přímo k mému oknu. Kromě mého okna nebylo v té straně jiného, mimo mne nebylo živé duše kolem, pohled platil tedy mně. Ještě jednou otočil se klobouček, a ještě jeden pohled jako holoubek-listonoš zaletí ke mně, a v pohledu tom bylo cosi jako pokyn, jako přání a jako prosba zároveň.

Sklopil jsem oči, zavřel okno, přehodil si plášť a kvapil za faetonem. Stálo mne mnoho práce, nalézti jej. Nahlížel jsem do všech vozů a hledal atlasový klobouček a aksamitový pláštík; loktem svým klestil jsem si dráhu davem lidu a utrhl za to několik pádných ran do zád, však co se dělá básník, kdy atlasový klobouček hledá, z několika ran? Hnal jsem se stále ku předu, až spozoroval jsem hledaný faeton, an v ulici na levo od domu tiše stál. Vrhl jsem se naň, leč on byl prázden jako mužlo, z níž právě zvíře vyleslo. Pohlédl jsem na dům: v přízemí byl sklad maškarních oblek. Jistě vstoupily dámy do vnitř, pomyslil jsem si, aby vybraly si oblieky pro dnešní redutu. Ihned usavřel jsem, že taktéž učiním. Po několika schodech vystoupil jsem nahoru a vstoupil do salonu, naplněného pestrými oděvy a laty. Sál byt rozdělen, na jedné straně pro pány.

Kráska z faetonu stála tu jako kouzelnice mezi pestrými, podivnými obleky. Spatřila mne a upozornila na mne svou průvodkyni.

Byla to pravá krása, vábná a spolu cudná, přívětivá a spolu zdrželivá, jará však i skromná, vyšvavá a spolu ostýchavá. Odpor povahy, jejž černé kadeře a modré oči tvořily, tlnil jí již na první pohled neobyčejně zajímavou. Černý vlas jest samovládu, rusý vlas vládu šťavnatí; skoro bych řekl, že černý vlas dobývá těla, rusý vlas duše. Černé oči chtí býti milovány, modré chtí milovati; z černých oči srší blesky, z modrých roní se sladké paprsky. Eva měla jistě modré oči, kdyby byla měla černé, žili by chom ještě v ráji, leč co by byl ráj bez modrých očí? Černé oko mne již krásná věc, mnohé černé oko mne již na modro zakalilo, a byl by to černý nevděk, kdybych nevyznal, že i černé oči jsou nebeské oči, avšak nejsou něžny. Co jest každá láska, každá radost, každé blaho, ba každý polštář bez něžnosti? Něžnost jest solí v moři lásky; něžnost jest čistým listem lásky a průkazem bohatstva. Láska něžnosti jest hluchoněma, má lásky neslyší a sama nemluví. Černé oči nejsou něžny, za to ale modré! Modré oko jest kolébkou něžnosti. Zkus toto na dívej se do velkého černého oka — všechny city v tobě jedou po druhém vstanou a pekelný stroj blok, všech pět smyslů se rozpoutá a vše na hromadu sbíží, leč myslnevyruší to z klidu, abych tak řekl: za kamny srdce nepohne se nic. Avšak zadívej se jednou vroucně a hluboko do velkého modrého oka, do toho zrozeného nebe, a pocítíš tichý dešť a dech prvního tvoření, jako když vesna poprvé zemi líbá a nebe velké modré oko své otvírá pro probouzející se život; a v mysli tvé bude tak volno a blaho a teplo, a srdce ruch naplní celou bytost tvou blahem a pružností přelibeznou. — Byl podivný odpor v té kráse. Z ebenového rámce černých lesklých, dolů spřevlaštěch kadeří zářily dvě blankytné oči vroucně a nyvě. Tváře její nachem vlastním i zimou se rděly, a pleskatý nosíček, jak zdálo se, ustupoval radostně i polekaně do výše před bujnou přehou nachových plných rtů.

Pozoroval jsem ji dlouho. Tu náhle napadlo mne, že vybírá si tu maškarní háv pro příští redutu, i usmíl jsem si, že vyčkám, abych pamatoval si její masku a dle ní v redutě ji poznal. Tvářil jsem se, jako bych pouze masku si vybíral, leč neodvracoval jsem oka od krásné neznámé. Konečně obě dámy si šat vybraly: dva zcela jednoduché netopýry ze šedého hedvábí s modrým pásem a modrou kápí. Obchodník položil jim šaty stranou. Mezi tím vyzvil sem přítel můj Roderich, aby taktéž maškarní oblek si vybral. Ihned vrhl se na mne, jmenoval to řízením božím, že mne tu nalézá, a nejen řízením božím, i na předurčením, abychom spolu příští redutu navštívili. Znal jsem Rodericha; co jednou si usnul, muselo se státi. Svolil jsem. Mezi tím, co jsme si obleky vybírali, já růžové domino a on Turka, obě dámy zmizely. Roderich zavěsil se na mé rámě a vlekl mne do blízkých sadů.

Prošli jsme všechny aleje i pobočné cesty, leč po neznámé krásce ani stopy. Konečně jsme se rozloučili po úmluvě, že společně z bytu mého do reduty pojdeme.

* * *

Přítel Roderich patřil k druhu lidí, kteří z vkusu svého netrávi a pouze cizím vkusem se krmí. Jest mnoho takých cizopásků, kteří ani za halíř vkusu nemají a přec za krasochutce platí, poněvadž vkus se dlouhý aneb darem přijímají. Roderich nebyl by se nikdy byl odvážil říci: "To jest krásno! To jest šeredno! To jest nudno!" on vyčkal vždy, až někdo před ním řekl: "To jest krásno!" atd., ale potom hned dělal ozvěnu. On byl válečným milovníkem vest a měl sbírku vest jako jiný sbírka motýlů; leč on nikdy nevolil si látky na ně dle svého vkusu, vždy musel na některé přítel neb dáma poraditi. "Člověk, toť jeho sloh," o Roderichovi mohlo se říci: "Člověk, toť jeho vesta."

On měl skoro tolik vest kolik je dní v roce. Ve společnosti někdo-li okolo něho šel a vestu jeho si prohlížel, stal se již nepokojným; řekl li mu někdo: "Vaše vesta se mi scela nelíbí!" ztratil na celý večer veselý rozmar, naopak zas oplýval nejlepším humorem, lahodilo-li se mu: "To je rozkošná vestička!"

Dámy byly na jako jeho vesty; u žádné nezvolil si dle svého vkusu, zamiloval se pouze do té, o kteréž právě někdo pronesl: "To je božské dítě!" Do té ihned šíleně se zamiloval; přišel-li však po dvou dnech někdo k němu a třeba jen mimochodem řekl: "To je všední osoba, nenaléhám na ní nic zvláštního!" ihned odvrátil od ní srdce své, jako by to byla vesta.

Roderich slyšel a viděl, že v skladu masek mne neznámá hrdina u vytržení přivedla, následovaně i jako. On tak dobře jako já pozorovatel si masku její a pevně si umínil, že s ní v redutě blíže se seznámí.

V sále prodlilo množství sem a tam, hudba zněla a kolem hulel cerčel a mňoukal celý národek maškar.

Přítel Roderich hned od počátku div si nezoufal; poněvadž jsem si zvolil růžové domino a on Turka, zdálo se mu, že bez růžového domina nelze se v redutě baviti, jeho Turek byl ma nesnesitelným. Chtivě a bolně prohlížel si ustavičně má domino, až jsem s ním si ohlédl vyměnil: on dal mi Turka, a já přenechal mu svůj oblek, poněvadž mi na něm nezáleželo.

Prošli a prohledali jsme malý i velký sál, hledajíce dvě maškary: bílé netopýry s modrými pásy. Leč netopýři štítili se snad světla a skrývali se ve svém úkrytu. Roderich byl skoro netrpělivějším než já.

V malém sále kupil se větší a větší kruh mladých mužů kolem dvou ženských maškar. Byla to Pythie a Precioza, obě tedy z rodu proroků. Udělovaly za kouzavé a vhodné odpovědi; neboť z bustého kruhu ozýval se ustavičně hlasitě smích, souhlas a zas smích. Přiblížili jsme se. Nikdy nespatřil jsem krásnější ženy nad tuto Pythii. Z celé zahalené postavy vykukovaly pouze špičky nohou a dvě oči, ale byly to špičky, jež by i třináctce ženy dělaly, a dvě oči, oči, o ty oči! modré, hluboké, něžné, milostné oči, jimž by i Talleyrand snad byl přisahu věrnosti dodržel, kdyby vůbec věrnost jim byl přisahal. Kdykoli modré oči zřím, musím zvolati: "Ach, život jest přec krásný!"

Precioza byla světská Pythie; postava sladká, pohyby vznešené, ramena volná, kulatá, pl